

Complexnummer: 509444

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Bromo

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

509445, 509446

Woonplaats

Hornhuizen

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Ommelandeweg 38, 9978 TC Hornhuizen

Complexomschrijving

Inleiding

Complex, Bromo genaamd, bestaande uit een VILLABOERDERIJ met aangebouwde BIJSCHUUR en GARAGE en een vrijstaande DUIVENTIL. Van een boerderij op dezelfde plek is reeds in de 16de eeuw sprake. Het huidige complex is van veel latere datum en in verschillende perioden gebouwd. De villa is in 1906 gebouwd door architect T. Reitsema uit Leens in opdracht van J. Sijpkens in een Overgangsarchitectuur waarin Art Nouveau-elementen in zijn te herkennen. De villa verving een ouder voorhuis met hals die deel uitmaakte van een kop-hals-rompboerderij die getuige de gevelsteen in de hoofdschuur uit 1817 dateerde. De beide schuren behoorden bij de oude boerderij en zijn veel ouder dan de villa: de hoofdschuur is in 1846 afgebrand en herbouwd en de aangebouwde bijshuur is, met gevelsteen 1818, toen waarschijnlijk ook herbouwd. De naam van het boerderijcomplex is evenals die van de naburige boerderij Onrust afkomstig van de gelijknamige vulkaan op Java. De duiventil is waarschijnlijk in 1906 op zijn huidige plek gebouwd. Omstreeks deze tijd werd de til namelijk verplaatst van de boerderij naar het naastgelegen weiland. Vroeger was de til geheel van hout.

Bromo heeft een opvallende ligging in een bocht van de Ommelandeweg die Hornhuizen met Ulrum verbindt. De boerderij met omgrachting ligt met de achterkant naar de weg toe. De twee weilanden die bij de boerderij horen liggen aan de andere kant, de oostzijde, van de Ommelandeweg. In het noordelijke weiland staat de duiventil. Binnen de omgrachting ligt ten noorden van de boerderij een restant van een hoogstamboomgaard. Ten westen van het boerderijcomplex loopt de Oude Provinciale Dijk.

Waardering

Complex "Bromo" bestaande uit een villaboerderij met aangebouwde bijschuur en garage en een vrijstaande duiventil van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een boerderijcomplex uit de periode 1850-1940 in de provincie Groningen
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van de verschillende onderdelen van het complex
- vanwege de bijzondere inrichting van het complex
- vanwege de beeldbepalende ligging in het open landschap tussen Hornhuizen en Ulrum

Monumentnummer*: 509445

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 juni 1999
Kadaster deel/nr: 82782/84

Monumentnaam**

Bromo

Complexnummer

509444

Complexnaam

Bromo

Woonplaats*

Hornhuizen

Gemeente*

Het Hogeland

Provincie*

Groningen

Straat*

Ommelanderweg

Nr*

38

Toev.*

Postcode*

9978 TC

Woonplaats*

Hornhuizen

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Kloosterburen

Sectie*

D

Kad. object*

Kloosterburen

D

Appartement

Grondperceel

928

521

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

VILLABOERDERIJ bestaande uit een VOORHUIS (1906), HOOFDSCHUUR (1846), BIJSCHUUR (1846) en GARAGE.

VOORHUIS heeft samengestelde plattegrond en wordt gedekt door een afgeplat samengesteld dak van geglazuurde blauwe platte Friese pannen; op hoeknok een gemetselde schoorsteen. Gevels zijn opgemetseld van rode baksteen en hebben plint met druiplijst van pleisterwerk; ter hoogte van onder-, midden- en bovendorpels van vensters gevelbanden van gele verblendsteen. Vensters zijn rechthoekig en verticaal en hebben gekleurd glas-in-lood in bovenlichten; boven vensters geverfde segmentboog met gepleisterde boogtrommel. Bakgoot op klossen; onder goot een houten fries dat goot op kroonlijst doet lijken.

Westgevel heeft uitbouw met topgevel. In uitgebouwde deel een samengesteld driedelig venster beëindigd door rollaag van rode baksteen en gele verblendsteen. In topgevel niet-origineel samengesteld venster met latei als onderdorpel en beëindigd door segmentboog van rode baksteen en gele verblendsteen. Middelste deel van topgevel is verhoogd en heeft klimmend fries van baksteen dat bekroond wordt door zes verticale vermoedelijk gepleisterde elementen; langs beide daklijsten een klimmend fries van pleisterwerk in blokken; op beide hoeken uitkragingen.

Naast uitbouw een verticaal venster. Noordgevel heeft een blind venster; in terugspringende geveldeel een verticaal venster geheel bestaand uit glas-in-lood in de stijl van de Art Nouveau. Zuidgevel heeft een driezijdige erker met in elke zijde een verticaal venster. Naast erker twee verticale vensters. Boven erker een balkon met niet-originele balustrade en een topgevel; in topgevel een groot samengesteld venster met dubbele deur, beëindigd door een rondboog van rode baksteen en gele verblendsteen; ter hoogte van middendorpel van venster gevelband van gele verblendsteen. Boven venster hardstenen gevelsteen met familiewapen en jaartal 1906. Middelste deel van topgevel is verhoogd; op alle hoeken een verticaal element van pleisterwerk. Midden op topgevel een windwijzer van smeed- en gietijzer voorstellende een draak die verwijst naar de vulkaan Bromo. Oostgevel heeft een verticaal venster; daarboven een grote rechthoekige dakkapel opgemetseld van rode baksteen; in dakkapel twee verticale vensters beëindigd door rollaag van gele verblendsteen; ter hoogte van midden- en bovendorpels van vensters een gevelband van gele verblendsteen. Entree bevindt zich in een krimp in zuidgevel van hoofdschuur, naast de aangebouwde villa; krimp heeft dezelfde gevel als het voorhuis en wordt beëindigd door kroonlijst. Houten voordeur met rechthoekig bovenlicht beëindigd door geverfde rollaag. HOOFDSCHUUR is opgetrokken in rode baksteen en heeft een wolfdak, gedekt met golfplaten; westelijk en deel van zuidelijk dakschild hebben geglazuurde blauwe Hollandse pannen; in beide hoeknokken een houten uilenbord. Zuidgevel is blind en heeft ijzeren mastgoot met ijzeren beugels. Noordgevel heeft kleine horizontale stalvensters en in westelijke deel een krimp. Voorste gedeelte van schuur, waar vroeger een dienstwoning voor de eerste arbeider was gehuisvest, heeft vanaf de krimp een ijzeren mastgoot met daaronder een houten fries. In noordgevel bevindt zich een opgeklampte deur met smal bovenlicht en een lage bakstenen stoep. Links van deur een tweedelig venster beëindigd door strekken; rechts van deur twee zesruits vensters met strekken erboven. Voorgevel, westgevel, van schuur is deels gewijzigd; in noordelijke deel drie zesruits vensters met strekken erboven; in zuidelijke deel een zelfde opgeklampte deur als in noordgevel met aan weerszijden niet-originele vensters; naast deur twee keldervensters. Achtergevel, oostgevel, van hoofdschuur wordt beëindigd door een kroonlijst; in gevelhoeken gevlochten metselwerk. Achtergevel heeft drie schuurdeuren, waarvan een grote en twee kleinere; alle drie hebben een dubbele opgeklampte deur, worden beëindigd door een korfboog en hebben een bovenlicht met een houten roedenverdeling. De rechter, grote schuurdeur is recentelijk in stijl vergroot; in sluitsteen van korfboog jaartal 1846. In sluitsteen van linker schuurdeur de initialen "J.K.S. K.v.Z." die staan voor Jacob Klaasens Sijpkens en zijn vrouw Klasiena van Zwol die in 1846 eigenaars van Bromo werden. In sluitsteen van middelste schuurdeur is een paard afgebeeld; hierboven een gevelsteen van hardsteen met volgende inscriptie: "BROMO gebouwd in den jare 1817, afgebrand 2 oktober 1846, herbouwd in dezelfde maand". Tussen en naast schuurdeuren een zesruits rondboogvenster met ijzeren roeden. Boven twee kleine schuurdeuren drie halfronde vensters met ijzeren roeden.

BIJSCHUUR of hut is eveneens opgemetseld van rode baksteen en heeft een wolfdak met golfplaten; in hoeknokken een houten uilenbord. Voorgevel is vermoedelijk vernieuwd en heeft niet-originele vensters en een niet-originele deur. Achtergevel wordt beëindigd door kroonlijst en heeft twee dubbele schuurdeuren. Beide schuurdeuren zijn opgeklampt en worden beëindigd door korfboog. In sluitsteen van rechter, grotere deur staat het jaartal 1818; in sluitsteen van linker, kleinere deur is een koe afgebeeld. Tussen beide schuurdeuren een opgeklampte deur beëindigd door korfboog; aan weerszijden van deur eenzelfde rondboogvenster als in hoofdschuur; boven deze vensters en kleinere schuurdeur een zelfde halfronde venster als in hoofdschuur. In laag verbindingsstuk tussen hoofd- en bijschuur bevindt zich een opgeklampte deur beëindigd door korfboog; aan weerszijden van deur eenzelfde rondboogvenster als in hoofdschuur.

Aan noordzijde van bijschuur is een GARAGE aangebouwd. Garage is geheel uit rode baksteen opgemetseld en wordt gedekt door een schilddak van geglazuurde blauwe Friese pannen en Hollandse pannen; in hoeknokken kleine uilenborden; bakgoot met ijzeren beugels. In zijgevel, noordgevel, twee kleine halfronde vensters met ijzeren roeden. In achtergevel, oostgevel, een dubbele opgeklampte schuurdeur.

INTERIEUR is grotendeels gewijzigd en valt derhalve buiten de bescherming van rijkswege. Hoofd- en bijschuur hebben originele gebinten en sporenkap.

Waardering

Villaboerderij met voorhuis uit 1906 en schuren uit de 19de eeuw van algemeen cultuur-en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de fraaie vormgeving en ornamentiek van de villa met kenmerken van de Overgangsarchitectuur en een regionale variant op de Art Nouveau
- vanwege de redelijke mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met het andere onderdeel van het complex
- vanwege de beeldbepalende ligging

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Akkerbouwboerderij

Monumentnummer*: 509446

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 juni 1999
Kadaster deel/nr: 82782/77

Complexnummer

509444

Complexnaam

Bromo

*Woonplaats**

Hornhuizen

*Gemeente**

Het Hogeland

*Provincie**

Groningen

Locatiennaam

BY Ommelanderweg 38, Hornhuizen

Locatieomschrijving

*Kadastrale gemeente**

Kloosterburen

*Sectie**

E

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

330

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

DUIVENTIL uit 1906 geheel opgemetseld van rode baksteen; fundering opgemetseld van gesinterde steen, is aan voorzijde open. Duiventil wordt gedekt door zadeldak van oranje Hollandse pannen. Aan voorzijde bevindt zich een opgeklampte deur; in voorgevel één en zijgevel twee kleine openingen.

Waardering

Duiventil van algemeen belang:

- als voorbeeld van een duiventil in de provincie Groningen uit het begin van de 20ste eeuw
- vanwege de redelijke mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met de boerderij
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Duivenhok(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument